

Konstnärernas Riksorganisation.

Konstnärernas Riksorganisations partienkät 2022

Konstnärernas Riksorganisation är Sveriges största intresseorganisation för professionella bildkonstnärer, konsthantverkare och formgivare. Inför riksdagsvalet har vi tagit fram kampanjen ”Så stärker vi bild- och formkonstnärerna!” där vi lyfter en rad förslag till åtgärder för att förbättra villkoren för våra medlemmar. Kampanjen lanseras på hemsidan: <https://val2022.kro.se> och i våra andra kanaler fram till valet.

Som en del av kampanjen har vi skickat ut en enkät med 22 frågor till riksdagspartierna för att ta reda på hur de förhåller sig i frågor som är viktiga för bild- och formkonstnärerna. I det här dokumentet har vi sammanställt alla svar inklusive de kommentarer som partiföreträdarna lämnat.

Enkätens svar har också utgjort grunden för vår kulturpolitiska valkompass som vi publicerar på kampanjens hemsida <https://val2022.kro.se/valkompass/> där besökarna kan jämföra sina åsikter med partiernas.

Tack till riksdagens kulturpolitiska talespersoner som medverkat i att ta fram svar till enkäten. De är: Kristina Axén Olin (M), Bo Broman (SD), Catarina Deremar (C), Amanda Lind (MP), Christer Nylander (L), Lawen Redar (S), Vasiliki Tsouplaki (V) och Roland Utbult (KD).

Kontaktperson:

Jon Brunberg, kulturpolitisk strateg och pressansvarig
070-275 59 29, jon.brunberg@kro.se
Konstnärernas Riksorganisation
Hornsgatan 103, 117 28 Stockholm
Web: www.kro.se

Värdegrundsfrågor inom kulturpolitiken

1 Grundlagen slår fast att den enskildes kulturella välfärd ska vara ett av tre grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Ska samhället därför tillhandahålla medborgarna kulturverksamhet av hög kvalitet?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Den centrala frågan för Vänsterpartiet är hur vi ska kunna skapa ett kulturliv för alla och inte bara för några få.	Ja, vi tycker det är viktigt att alla människor har möjlighet att ta del av kultur av hög kvalitet och även att själv skapa kultur.	Ja, det är en mycket viktig roll för samhället. Kultur, kreativitet och skapande är en grundläggande del av att vara människa, och den fria kulturen är en av demokratins viktigaste byggstenar. Vi behöver stärka ansträngningarna att minska kulturklyftorna och att alla, oavsett var man bor eller vilken bakgrund man har, ska kunna ta del av och utöva kultur.	Samhället har en viktig uppgift att se till att alla människor, oavsett var landet man bor, vilken bakgrund man har, eller om man har någon funktionsnedsättning, får ta del av kultur och vara med och skapa kultur.	Medborgarna ska ha tillgång till bibliotek, public service, scenkonst med mera i hela landet.	Samhället ska tillhandahålla förutsättningar att tillgå kultur. Exempelvis ska barn få ta del av kultur i olika former och därigenom ges möjlighet att i livet både skapa och uppleva kultur.	Moderaterna vill se en modern kulturpolitik som tar sin utgångspunkt i ett helhetstänk vilket inkluderar både offentligt stöd men också frågor avseende skatter och företagande.	Kulturen är en viktig del för livskvalitén. Därför ska det offentliga möjliggöra för alla att ta del av konst och kultur.

2

Ska svensk kulturpolitik följa principen om att politiker beslutar om målen och anslagen men inte över det konstnärliga innehållet (det som vanligen kallas principen om armlängds avstånd)?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Vänsterpartiet anser att det är en ytterst viktig princip att politiker inte ska styra det konstnärliga innehållet.	Ja, vi menar att principen om armlängds avstånd är viktig att upprätthålla. Kulturpolitikens uppgift är att garantera konstens och konstnärernas frihet, inte att styra konsten. Principen om "arm-längds avstånd" till kulturen är lika viktig idag som när den 1946 infördes av brittiska Arts Councils förste ordförande nationalekonomen John Maynard Keynes som en styrande princip för relationen mellan kulturinstitutionerna å ena sidan, och politiken och politikerna å den andra.	Kulturpolitiken ska ha utgångspunkt i den konstnärliga friheten och yttrandefriheten. Kulturpolitiken ska ges förutsättningar, värde och kraft utan att politiken försöker styra dess innehåll eller form. Miljöpartiet har i regeringen drivit frågan om konstens frihet, bland annat med den nya museilagen och uppdraget till Myndigheten för Kulturanalys att analysera hur principen om armlängds avstånd tillämpas. Vi fram ett åtgärds paket där vissa steg nu har tagits. Vi vill gå vidare, bland annat med att inrätta en nationell stödfunktion för kommuner och regioner och se över om ytterligare lagstiftning behövs. Det är även dags för en ny stor genomgripande utredning som även har i uppdrag att se över målen för kulturpolitiken eftersom samhället har förändrats så mycket sen den senaste prioriteringen gjordes.	Medborgare måste fritt få skapa och ta del av tankar om livet och samhället vi lever i. Kulturen har en viktig del i detta. Därför måste kulturen få vara fri. Det är viktigt för demokratin. Därför ska politiker inte försöka styra vad kulturen handlar om eller hur den tar sig uttryck.	Det är helt centralt. Vi vill öka friheten för konstnärer. Fler institutioner bör till exempel bli stiftelser, färre politiker bör sitta i styrelser, fler långa stipendier och i diskussionen mellan stat och region/kommun i samverkansmodellen bör detta vara en prioriterad fråga.		Kulturen skall vara fri. Politisk styrning av kulturen- oavsett syfte - skall alltid undvikas. Detta är en bärande del av vår demokrati.	Ja, men vi har en situation i dag där principen om armlängds avstånd inte efterföljs, detta påvisas av rapporten "Så fri är konsten" – av Myndigheten för kulturanalys - som visar att regeringen har misslyckats med detta.

3

Bör de kulturpolitiska målen förtydligas med att kulturpolitiken ska bidra till skäliga ekonomiska och sociala villkor för konstnärer?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	JA	KANSKE	KANSKE	KANSKE	JA	KANSKE
De reella villkoren för den som väljer att satsa på ett konstnärligt yrke är troligtvis en av de största utmaningarna för att locka fler att satsa på ett arbete inom kultursektorn. Vänsterpartiet har inte förespråkat den typen av förändring men menar att det är en förutsättning att konstnärer och kulturarbetares villkor är starka för att de kulturpolitiska målen ska kunna uppnås.	Att konstnärer ska ha skäliga ekonomiska och sociala villkor tycker vi är viktigt. Om detta ska inkluderas i de kulturpolitiska målen är en fråga att föra en dialog om.	Det är viktigt att kulturskaparna får bättre ekonomiska och sociala villkor. Det har nu gått ett antal år sedan den senaste kulturutredningen och en översyn av de kulturpolitiska målen gjordes, och mycket har hänt i samhällsutvecklingen sedan dess. En ny kulturutredning bör därför tillsättas under kommande mandatperiod. Det är rimligt att konstnärers villkor får ta plats även i målsättningarna då det är en grundläggande förutsättning för ett fritt och starkt kulturliv. Detta är även en fråga för social- och näringslivspolitikerna.	Målet för kulturpolitiken bör vara en bred och tillgänglig kultur i hela landet, samt en kultur som i huvudsak står på egna ben. Inom detta finns det utrymme för att se över ekonomiska och sociala villkor, men också riva hinder som idag står i vägen för ett fritt kulturliv.	Att förbättra konstnärers villkor är helt avgörande för den konstnärliga friheten. Vi ser mycket fram emot den utredning som nu arbetar för att stärka de sociala systemen för konstnärer och vi vill ha en stark modern upphovsrätt med mera.		Moderaterna vill se en kulturpolitik där fler kulturarbetare kan försörja sig själva. Frågor kring stärkt upphovsrätt, företagande och skatter, är centrala. Moderaterna har också föreslagit en översyn av myndighetsstrukturen och uppdragen under kulturutskottets ansvar i syfte att minska administrationen till förmån för verksamhet.	Det är inte primärt kulturpolitikens uppdrag att besluta om konstnärers arbetsvillkor. I den frågan behöver flera politikområden samverka – men Sverigedemokraterna vill tillsätta en utredning för att se efter kulturskapares och konstnärers arbetsvillkor.

Övergripande konstpolitiska frågor

4 Många konstnärer har svårt att försörja sig på sin konst och sektorn har länge varit underfinansierad. Ska staten, för att komma till rätta med detta, utreda bild- och formkonstområdet och utforma en ny nationell strategi för att stärka bild- och formsektorn?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	JA	KANSKE	KANSKE	NEJ	JA	JA
Vänsterpartiet har hittills inte föreslagit en sådan utredning men skulle inte vara kritiska till ett sådant förslag.	Först bör handlingsplanen för 2016 få lite mer tid att verka, men det är viktigt att utvärdera vad som sker, vi följer utvecklingen och vill hitta vägar för att stärka bild- och formsektorn.	För Miljöpartiet är konstnärers villkor en prioriterad kulturpolitisk fråga och vi kommer att fortsätta jobba aktivt med frågan. Under mandatperioderna som gått har vi bland annat tagit fram en ny konstnärspolitisk skrivelse, antagit en handlingsplan för bild- och formområdet, arbetat med tillämpningen av MU-avtalet och stärkt de permanenta anslagen till konstnärsstipendier. Den pågående implementeringen av upphovsrättsdirektivet är viktigt och behöver landa så att upphovspersoners rättigheter stärks. Men mer behöver göras och en ny nationell strategi kan vara ett rimligt nästa steg.	Coronapandemin har fått stora effekter på kulturlivet som riskerar att ge långvariga konsekvenser. Situationen har blivit väldigt svår för många av de som arbetar inom kultursektorn. Det påverkar också i högsta grad alla människor som under denna tid gått miste om kulturupplevelser. Det behöver göras en bred översyn kring de effekter coronapandemin har fått och vilka ytterligare åtgärder som kan behövas för att säkra ett starkt kulturliv i hela landet även framöver, när stora delar av kulturlivet börjar starta upp. Det gäller även för de delar av kulturlivet som inte behöver något offentligt stöd, men andra typer av förbättrade förutsättningar. Det kan exempelvis röra sig om skattelättnader. Vidare behöver också konsekvenserna av pandemin på tillgängligheten till kultur för barn och unga studeras och åtgärder eventuellt vidtas.	Liberalerna menar att det bör genomföras en ny kulturpolitisk utredning. Den bör bland annat titta på detta. På kort sikt anser vi att de stöd som finns för återstart och återuppbyggnad måste vara generösa under flera år.		Moderaterna vill att fler konstnärer ska kunna försörja sig själva. Frågor om upphovsrätt, företagande och skattepolitik är centrala för att uppnå ett minskat beroende av statliga bidrag.	Ja, det behövs ett omtag för att stärka konstnärspolitiken där bl.a. bild och formsektorn ingår. Vi vill bl.a. se en bredare finansiering av samtidskonst.

5

Bara 1% av de statliga och regionala bidragen inom ramen för kultursamverkansmodellen går till professionell bild- och formverksamhet. Bör det göras särskilda statliga budgetsatsningar inom kultursamverkansmodellen för bild- och formområdet för att kompensera för den obalansen?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	NEJ	NEJ
Vänsterpartiet anser att de statliga anslagen till kultursamverkansmodellen fortsatt behöver öka och att bild- och formområdet måste få en starkare ställning. Samtidigt vill vi att den regionala nivån ska ha starkt inflytande över fördelningen av resurserna.	Tanken med kultursamverkansmodellen är att det ska bli en starkare regional styrning. Det är inte helt enkelt att jämföra de olika konstområdena, då t.ex. konstmuseer inte ingår i kultursamverkansmodellen. Men vi ser ett behov av att synliggöra den problematik KRO lyfter.	Det var ett viktigt steg att bild- och form 2018 blev ett nytt utpekat område inom kultursamverkansmodellen. Att ge utrymme till konst- och kulturområden med en svag regional regional struktur är prioriterat för verksamhetsbidragen inom samverkansmodellen sedan 2021. En utredning om kultursamverkansmodellen ska nu tillsättas och inom ramen för den är det rimligt att diskutera hur detta konstområde kan stärkas ytterligare och på vilket sätt.	För att lyfta kulturlivet i hela landet vill Centerpartiet stärka och utveckla kultursamverkansmodellen, i syfte att regionerna får ett större inflytande. Vi vill också att regionerna i samverkan med den nationella nivån tar fram en nationell kulturplan. Inom detta kan eventuellt riktade budgetsatsningar komma att göras. Politiken ska inte styra mot vilket uttryck kulturen tar sig.	Det vore önskvärt om man i samverkansmodellen funderade på hur området ska stärkas. Det finns ytterligare några områden som behöver större uppmärksamhet. För att möta fler av dessa behov behövs mer resurser i samverkansmodellen.		Moderaterna har föreslagit en utvärdering, översyn och reformering av kultursamverkansmodellen, som Alliansregeringen införde, i syfte att förbättra och utveckla modellen.	Det finns flera delar som fungerar bra med kultursamverkansmodellen, men flera kulturområden har blivit underprioriterade pga. modellen. Vi anser att politiken inte bör styra innehållet och vi föredrar därför generella budgetanslag.

Utställningar och MU-avtalet

6 Ska bild- och formkonstnärer få betalt för sin arbetstid (den s.k. medverkans-ersättningen enligt MU-avtalet) när de genomför utställningar på uppdrag från arrangörer som finansieras med offentliga medel?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Vänsterpartiet anser att alla utställningsarrangörer som får statliga bidrag ska tvingas att tillämpa MU-avtalet.	Medverkansersättning är en oerhört viktig grundprincip.	Vi vill stärka kultur-samverkansmodellen och förbättra efterlevnaden av MU-avtalet. De drabbas ofta av höjda hyror och ateljé- brist i städerna, och har drabbats hårt av pandemin. Bild- och formkonstnärer bör därför få bättre förutsättningar bland annat genom denna typ av ersättning.	Centerpartiet står bakom gällande MU-avtal.	De offentliga aktörerna ska vara goda förebilder.		MU-avtalet är en reform som genomfördes av alliansregeringen och moderata kulturministern Lena Adelsohn Liljeroth 2009. Vi har inga förändringsförslag kring denna.	Ja, eftersom utställningsersättningen är en del av MU-avtalet så bör avtalet även gälla för kommuner och regioner. Det bör dock vara upp till SKR att ta fram ett sådant avtal som kan skilja sig från det statliga avtalet gällande ersättningsdirektiven för kommuner och regioner.

7

Ska det anslås mer pengar till utställningsarrangörer som finansieras med statliga medel för att de ska kunna betala konstnärer skäliga ersättningar vid utställningsuppdrag?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	KANSKE	JA	KANSKE	KANSKE	NEJ	NEJ	JA
Vänsterpartiet har tidigare föreslagit att stöd ska ges för att kunna garantera att MU-avtalet efterföljs.	De anslag som utställningsarrangörer får i statliga bidrag ska användas så att konstnärerna får skälig ersättning, Frågan att höja bidragen till utställningsarrangörer är en fråga vi får återkomma till.	Att följa MU-avtalet ska vara en självklarhet. Att anslå mer pengar kan vara ett sätt att underlätta för arrangörerna.	Coronapandemin har inneburit stora svårigheter för en mängd branscher inklusive kultursektorn. Vi vill att det görs en bred översyn kring pandemins effekter och vilka ytterligare åtgärder som kan behövas för att säkra ett starkt kulturliv i hela landet även framöver. Dock är anslag endast en möjlig väg, andra vägar kan vara förbättrade förutsättningar för kulturskapare som exempelvis skattelättnader.	Det bör bli en diskussion i samverkansmodellen samt i den kulturpolitiska utredning vi föreslår.		Vi har i dagsläget inga förslag om extra statliga pengar i denna del.	Ja, men detta måste formaliseras på ett tydligt sätt gällande vilka ersättningsnivåer som gäller.

Gestaltad livsmiljö och offentlig konst

8

Idag diskuteras Gestaltad livsmiljö (The New European Bauhaus) som en viktig del i hur vi planerar våra framtida boendemiljöer. Ska konstnärer ha en uttalad roll i detta?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	JA	JA	KANSKE	JA	JA	JA	NEJ
Vänsterpartiets målsättning är ett samhällsbygge som sätter människan i centrum, där alla medborgare ska få leva och bo i inkluderande, väl gestaltade och långsiktigt hållbara miljöer. Funktionella livsmiljöer, med framträdande estetiska och konstnärliga värden och beständiga material, ökar trivselen och därmed människors livskvalitet. Därför bör konstnärer ha en uttalad roll i processen.	Vi vill öka möjligheterna för fler konstnärer att få offentliga gestaltungsuppdrag och uppdrag att tillsammans med arkitekter, formgivare och andra medverka i plan- och stadsutvecklingsprocesser. Detta finns utvecklat i den socialdemokratiska regeringens proposition "Politik för gestaltad livsmiljö", som också blev riksdagens beslut.	Politiken för gestaltad livsmiljö är ett sätt att ta ett helhetsgrepp kring arkitektur, form, design och konst när vi utformar våra boende- och livsmiljöer. Konstnärer har en given roll i detta arbete. Vi har i regering gett Form- och designcenter i Malmö permanent finansiering och en riksarkitekt har tillsatts. Vi vill ta vidare och stärka politiken för gestaltad livsmiljö, bland annat genom att utveckla systemet med regionala noder, öka kunskap och samverkan samt anslå ytterligare medel till Statens konstråd så att fler statliga byggprojekt kan arbeta enligt enprocentsregeln och konsten komma in tidigt i planeringsprocesserna.	Centerpartiet menar att samhällsbyggnadsområdet är komplext och att mål för gestaltad livsmiljö i dagsläget är för öppna för tolkningar. Arbetet är långsiktigt, helhetssyn krävs och många aktörer och yrkesprofessioner måste arbeta tillsammans. Konstnärer liksom andra yrkesgrupper bör involveras i arbetet för att hitta strukturer för ett effektivt arbetssätt. Det får dock inte försvåra plan och byggprocessen. Plan- och bygglagen behöver förenklas.	Det finns många bevis och goda exempel på hur konstnärer som är med från i början av boendemiljöer lyfter hela projektet med sin närvaro.	Det är rimligt att konstnärer är involverade i sådant men vi har inga förslag för detta.	Lärdomen från bland annat byggandet av de så kallade miljonprogramsområdena visar med önskvärd tydlighet om vikten av att inkludera bland annat kulturen för att skapa trygga och trivsamma boendemiljöer.	Sverigedemokraterna har bred politik på området Gestaltad livsmiljö. Däremot ställer vi oss kritiska till Bauhaus-projektet som EU initierat för att likställa europeisk arkitektur.

9 Ska det skrivas in i ägardirektiven för alla statliga fastighetsbolag att de skall avsätta en procent av budgeten för byggprojekt till offentlig konst (den s.k. enprocentsregeln)?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	NEJ	KANSKE	JA	KANSKE	JA	NEJ	NEJ
Vänsterpartiet har inte avgjort exakt hur man ska göra men vill se att regeringen bör utforma ett direktiv som tydliggör när och hur statliga myndigheter, verk och bolag ska tillämpa enprocentsregeln samt att information om detta på lämpligt sätt sprids.	Vi tycker att enprocentsregeln är bra och vill att regeln ska tillämpas oftare, men ser att det finns behov av flexibilitet. Därför vill vi inte ha det inskrivet i ägardirektiven.	Att staten ska agera förebildligt är ett av ställningstagandena i politiken för gestaltad livsmiljö. Vi genomförde under regeringstiden insatser för att staten ska ta göra mer här. Vi utesluter inte tydligare riktlinjer till de statliga bolagen. Högprioriterat nu är att Statens konstråd ges mer resurser för att kunna fungera som katalysator för att fler projekt ska komma till stånd.	Centerpartiet är positiv till enprocentsregeln, men ser samtidigt att byggandet redan idag står med en mängd försvårande regler. Ett budgetmål för konstnärlig utsmyckning måste ställas i proportion till byggbehovet som helhet. Den konstnärliga utsmyckningen är viktig i våra offentliga rum.	Staten ska vara en god förebild på området och avsätta 1%. Vi har idag inget krav på att det ska skrivas in i ägardirektiven, men är beredda att titta djupare på frågan.	Tumregeln att en procent av byggkostnaden skall gå till konstnärlig utsmyckning är viktig och bör följas upp så att den efterföljs. Däremot vore det fel att i lag slå fast enprocent-regeln eftersom det i första hand bör vara kulturpolitiska ambitioner och inte aktuella bygghänsynsfrågor som avgör kultursatsningar.	Moderaterna ser 1% regeln som en god och rimlig ambition som många följer helt eller delvis. Vi har inga förslag att detta skall skrivas in som ett absolut krav i samtliga ägardirektiv för statliga fastighetsbolag.	Vi anser att modellen ska göras om så att medborgare får en ökad bestämmanderätt över konstnärlig utsmyckning i offentliga miljöer. I hänseende av detta så kan 1 procentmålet behövas ses över. Den ska inte vara bindande för vartenda byggprojekt.

Ska staten, för att skapa en god branschpraxis, utarbeta ett ramavtal för konstnärliga gestaltungsuppdrag tillsammans med Konstnärernas Riksorganisation?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	NEJ
Vänsterpartiet tycker att det är viktigt att konstnärers position stärks och det kan ske både med hjälp att en starkare ställning för de organisationer som företräder dem och genom ökad statlig reglering. Just statliga ramavtal har vi inte tagit ställning till och skulle först vilja se en utredning.	Det behövs mer kunskap om hur man genomför konstnärliga gestaltungsuppdrag. KRO är en viktig part i det sammanhanget. En branschpraxis bör kunna utvecklas i dialog mellan parterna. Om man ska utarbeta ett ramavtal är en fråga vi vill återkomma till.	Det är viktigt att ha en bra dialog med berörda branschorganisationer i samband med att ett sådant avtal ingås.	Det är inte en fråga som vi driver i nuläget, men vi är öppna för att se över ett sådant förslag.	Vi har inget sådant förslag idag, men anser generellt att staten ska vara en god förebild på detta område.		Moderaterna vill se över regler som inte är anpassade till att många konstnärer är småföretag. Ramavtal kan vara en väg att gå i detta arbete.	Nej, vi vill däremot tillägga en utredning som syftar till att se över konst- och kulturskarpares villkor. Men ett allt för tätt samarbete mellan stat och konstnärsfack riskerar urholka principen om armlängds avstånd.

Upphovsrätten

11 Konstnärer har i dag svårt att få upphovsrättslig ersättning när deras bilder används. Ska bild- och formkonstnärers (och andra kulturskapares) upphovsrätt stärkas?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	JA	JA	KANSKE	JA	JA	JA	KANSKE
Vi kommer att ta ställning till de upphovsrättsliga frågorna och förutsättningarna när regeringens proposition på ämnet presenteras under 2022.	Ja, vi vill att kulturskapares upphovsrätt ska stärkas -vi vill verka för att kulturskapares villkor generellt ska förbättras.	Ja, inom ramen för den allmänna förstärkningen av enskilda kulturskapares rättigheter när upphovsrättsdirektivet nu ska implementeras.	Den upphovsrätt vi har idag är gammaldags och en uppdatering är helt nödvändig. Lagen har halkat efter i den tekniska utvecklingen samtidigt som nationsgränser alltmer komplicerar upphovsrätten. Kulturskapare måste kunna få betalt för det de gjort, samtidigt som ett nytt system behöver kunna accepteras av allmänheten.	Digitaliseringen kräver att upphovsrätten måste moderniseras. Lagarna ska följa med i den digitala utvecklingen och tillvarata lagliga möjligheter med fildelning och annan digital teknik. En digital allemansrätt ska införas för att göra offentligt finansierad digital information mer tillgänglig. I arbetet med en ny lagstiftning måste kulturskapares möjligheter att få betalt stärkas och den konstnärliga friheten försvaras. Vi ser fram emot att regeringen lägger proposition med anledning av DSM-direktivet.	Upphovsrätten är själva fundamentet i en fri marknad och möjliggör att konstnärer kan leva på sitt skapande.	Moderaterna verkade i regeringsställning för konstnärers rätt till ersättning för sitt arbete. Upphovsrätten är central för många kulturarbetsföretags försörjning. Vi inväntar nu regeringens förslag innan vi tar ställning.	En utredning undersöker nu behoven och förutsättningarna när det gäller två frågor som aktualiserats i avslutning till EU:s nya direktiv om upphovsrätt på den digitala inre marknaden. Den ena frågan gäller upphovsmäns och utövande konstnärers möjligheter att få ersättning på begäran av verk och framföranden. När den utredningen och ett skarpt förslag presenterats är vi beredda att ta ställning i det.

Bör staten införa en förenklad tvistelösningsmodell och stödmyndighet eller motsvarande för upphovsrättsliga frågor där den ena parten (upphovspersonen) är en enskild företagare?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	NEJ	KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE
<p>Vi kommer att ta ställning till de upphovsrättsliga frågorna och förutsättningarna när regeringens proposition på ämnet presenteras under 2022.</p>	<p>Vi har tillsatt en utredning om vissa ersättningsfrågor på upphovsrättsområdet som bl.a. skall titta på om det finns ett behov av ett nytt, frivilligt system för tvistelösning: Ersättning vid tillgängliggörande på begäran och alternativ tvistelösning på upphovsrättsområdet (dir 2021:31). Vi inväntar att uppdraget ska redovisas för att sedan ta del av utredarens förslag. Inom ramen för DSM-direktivet finns också förslag på medling och att parterna bör kunna få hjälp av en medlare.</p>	<p>Miljöpartiet anser att ett bättre alternativ är att bejaka de förslag som faktiskt nu finns på bordet, och gärna förstärka dessa ytterligare.</p>	<p>Vi ser positivt på en förenklad tvistelösningsmodell, däremot ser vi inte någon anledning att etablera en särskild myndighet för det.</p>	<p>Vi inser behovet av att hitta en lösning på denna fråga. Det pågår för närvarande en statlig utredning som ser över detta och som ska presentera sitt förslag inom kort. Vi vill analysera utredarens förslag och bedöma frågan internt innan vi har möjlighet att svara.</p>		<p>Att underlätta för kulturarbetare i deras yrkesutövning även avseende stärkta möjligheter att kunna försörja sig är prioriterat. Ett tydliggörande av ett myndighetsuppdrag är en tänkbar väg vi är beredda att titta på.</p>	<p>Samma utredning undersöker nu just hur en ny tvistelösningsmodell kan komma och se ut – när utredningen är klar är vi beredda att ta ställning till det.</p>

I dag säljs konst för miljonbelopp men konstnären får högst 12 500 Euro i följerättsersättning oavsett försäljningspriset. Ska maxtaget för följerättsersättning höjas eller tas bort?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	JA	KANSKE	KANSKE	KANSKE
<p>Vi kommer att ta ställning till de upphovsrättsliga frågorna och förutsättningarna när regeringens proposition på ämnet presenteras under 2022.</p>	<p>Vi har tillsatt en utredning om vissa ersättningsfrågor på upphovsrättsområdet som bl.a. skall titta på om det finns ett behov av och är lämpligt att införa en s.k. oavvislig ersättningsrätt för upphovsmän och utövade konstnärer. Eller om det kan finnas behov av andra åtgärder när det gäller upphovsmäns och utövade konstnärers möjligheter till ersättning: Ersättning vid tillgängliggörande på begäran och alternativ tvistlösning på upphovsrättsområdet (dir 2021:31). Vi inväntar att uppdraget ska redovisas för att sedan ta del av utredarens förslag. Vi stärkte också bild- och formkonstnärers rätt till ersättning kopplat till följerättsersättningen den 1 juli 2018.</p>	<p>Följerätten stärktes 2018, men vi utesluter inte att fler steg behöver tas för att stärka den ännu mer.</p>	<p>Vi är öppna för att se över reglerna för följerättsersättning. Samtidigt måste regelverket vara proportionerligt och harmoniera med allmänheten.</p>	<p>Liberalerna var med och drev frågan om följerättsersättning aktivt, inte minst i samband med EU-inträdet. Vi har inte tagit ställning till en särskild beloppsnivå, men vi menar att det finns skäl att se över ersättningen.</p>		<p>Precis som alla andra ersättningsnivåer – bör denna regelbundet ses över givet prisutveckling och inflation i samhället i stort.</p>	<p>Det är ingenting vi har förslag på i dagsläget, men vi är öppna för att se över frågan.</p>

Kulturella och kreativa näringar

14

Ska momsen vara sex procent för bild- och formkonst – precis som för litteratur och teater?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
NEJ	NEJ	KANSKE	JA	JA	NEJ	NEJ	NEJ
Vi driver inte förslaget i nuläget.	Momsen styrs av EU:s momsdirektiv och det har inte varit möjligt att ge bild- och formkonst en nedsatt moms. Vi vill inte heller skapa fler skatteavdrag, avdrag och andra undantag – snarare färre. Vad vi kan göra för konsten på andra sätt får vi givetvis se över.	Vi är öppna för att förbättra villkoren för kulturen och de kreativa näringarna genom att se över momssatserna. Konsekvenserna för de enskilda konstnärerna behöver analyseras vid sådana steg.	Vi ser positivt på att sänka momsen för bild- och formkonst.	Ja, kultur moms.		Det är ingen förändring vi driver. Moderaterna eftersträvar dock ett mer enhetligt moms-system. Skattesystemet behöver bli enklare och mindre snedvridet.	I grunden är vi för en enhetlig moms på lägre nivåer än idag, dock har vi inga planer på att förändra momsen för bild- och formkonst för tillfället.

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
NEJ	NEJ	JA	JA	JA	KANSKE	NEJ	NEJ
Vi driver inte förslaget i nuläget.	Nej, vi ser ingen anledning till att utöka avskrivningsreglerna för företag. Vi ser inte skatter som ett kulturpolitiskt instrument. Konstnärers verksamhet får istället främjas/stödjas på statsbudgetens utgiftsida inom ramarna för anslagen till kulturområdet.	Vi vill stärka konstens och kulturens finansiering och att öka förutsättningarna för privat finansiering är en sådan del. Även återstartsutredningen har förslag som går i denna riktning. Vi vill gå vidare med en konkret utredning som tittar på möjligheten till avdrag av investeringar i och sponsring av kultur utan att den offentliga finansieringen minskar.	För att kulturen ska kunna bli friare och stå på egna ben måste man utforska fler finansieringskällor. Avdragsrätt för förstahandsinköp av bland annat konstverk är ett alternativ som vi stödjer och driver.	Ja, det behövs fler finansieringskällor.		Moderaterna har i dagsläget inga sådana förslag.	Vi har inga avsikter att förändra dessa regler för tillfället.

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	JA	JA	JA	KANSKE	JA	JA	KANSKE
Vänsterpartiet har inte direkta förslag på området men är inte negativa till förslaget.	Alla företag ska kunna omfattas av det exportfrämjande arbete som staten finansierar. Regeringen har fokus på de kreativa näringarna vid exportfrämjande.	Internationellt utbyte, samverkan och export är viktigt både för den konstnärliga utvecklingen och kvaliteten och för svenska konstnärers möjlighet att verka på en internationell marknad. Pandemin har påverkat arbetet med kulturens internationalisering negativt. Återstartsutredningen föreslår särskilda satsningar på både internationellt utbyte och export, de vill vi gå vidare med. Den pågående KKN-utredningen kommer att vara viktig för att ta fram en nationell strategi med konkreta åtgärder som stärker villkoren för kreativa och kulturella näringar.	Sverige är en exportnation men fortfarande är det stora företaget som står för den största andelen av exporten. För att stimulera till fler innovationer bör steget till export och underlättas generellt, inklusive företag som verkar inom bild- och formsektorn.	Svensk kultur har en stark ställning i världen och är en viktig del av svensk export. Även om vi inte särskilt pekat ut särskilda områden som bild- och form för särskilda insatser ser vi det som självklart att det finns med i exportfrämjande insatser. Vi bedömer att det inte är en fråga för riksdagen att avgöra.		Svensk kultur i bred bemärkelse är viktiga delar för att marknadsföra landet Sverige. Detta sker redan idag men kan ske mer och på ett mer systematiskt sätt givet att det skapar bättre förutsättningar för konstnärer och bidrar till jobb och tillväxt.	Flera svenska bild- och formkonstnärer har haft stora framgångar på den internationella marknaden. I nuläget har vi inget specifikt förslag för bild- och formkonstnärer internationellt. Sverigedemokraterna vill dock generellt sätt stärka svensk export.

17

skall innovationssatsningar även inkludera bild- och formkonstnärers företag (i huvudsak enskilda firmor)?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	JA	JA	JA	KANSKE	JA	NEJ
Vänsterpartiet har inte direkta förslag på området men är inte negativa till förslaget.	Det kan mycket väl vara motiverat.	Eftersom många konstnärer driver sin verksamhet i enskild firma bör detta ses över.	Centerpartiet värnar alla småföretagares tillgång till innovationssatsningar.	Innovationsarbetet i Sverige måste intensifieras och breddas till fler branscher. Skatter och regler måste anpassas för den nya delningsekonomi och dagens svaga patentskydd för innovationer måste stärkas.		Moderaterna vill utreda helheten och att en modern kulturpolitik betydligt bättre än idag stöttar och bejakar det faktum att de flesta kulturarbetare och konstnärer är egna företagare inom ramen för olika bolagsbildningar.	

Socialförsäkringarna och tryggheten

18

Ska socialförsäkringssystemet ge trygghet åt bild- och formkonstnärer med låga och oregelbundna inkomster, även om de har enskild firma eller kombinerar lön med inkomster av näringsverksamhet?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	JA	JA	JA	JA	KANSKE	KANSKE	KANSKE
<p>Vänsterpartiet har föreslagit en utredning om nya bestämmelser kring hur SGI-beräkning ska göras för kulturföretagarna.</p>	<p>Socialförsäkringssystemet ska vara tryggt för alla inklusive konstnärer. Regeringen har tillsatt en utredning, som ska presenteras i april 2023, för att se över reglerna för sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Syftet med översynen är att få till ett mer modernt system för ökad trygghet och förutsebarhet samt stärkt kvalitet i handläggningen. Vi avvaktar utredningens förslag.</p>	<p>Vi vill förbättra kulturskaparnas villkor. Vi vill anpassa de ekonomiska ersättningarna och sociala trygghetssystemet efter kulturskaparnas arbetsmarknad, exempelvis genom moderniserad a-kassa, flexibel karenstid, ändrad SGI och stärka och utveckla systemet med konstnärsallianser.</p>	<p>Vi har länge drivit på för att socialförsäkringarna bättre ska matcha förutsättningarna för företagare, frilansare, och kombinatorer. För att en företagare överhuvudtaget ska kunna ta del av socialförsäkringssystemen måste det vara möjligt att bevara sitt företag. Det måste exempelvis vara möjligt att sköta vissa administrativa uppgifter utan att man förlorar sin ersättning.</p>	<p>Socialförsäkringarna ska i högre grad likställs mellan arbetstagar och företagare. Handläggningstiden för att godkänna ett företag som bisyssla måste kortas. Vi vill göra en översyn av hur sjukpenninggrundande inkomst (SGI) ska beräknas för småföretagare och kombinatorer. Arbetslöshetsförsäringen ska vara allmän och obligatorisk och gälla alla på arbetsmarknaden. Det ska vara möjligt för en arbetslös företagare att söka uppdrag med bibehållen a-kassa.</p>	<p>Sjukförsäkringen ska ge trygghet vid nedsatt arbetsförmåga. Kristdemokraterna är positiva till att en översyn görs vad gäller sjukpenninggrundad inkomst (SGI) för kulturskapare och konstnärer som syftar till att anpassa SGI:n till aktuella förhållanden på arbetsmarknaden så att fler kan känna sig trygga med att de omfattas av trygghetssystemen.</p>	<p>Kombinatorer och visstidsanställda med oförutsägbara och osäkra inkomster bidrar till vårt gemensamma trygghetssystem på samma sätt som löntagare med fast anställning - men ges ett mycket sämre skydd. Regelverket är obegripligt och väldigt orättvist. Det signalerar att en viss typ av arbete är mer värt än ett annat. Därför ser vi med tillförsikt fram emot SGI-utredningen och dess förslag som bland annat ska analysera behovet av att utöka SGI-skyddet för mottagare av stipendier.</p>	

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	KANSKE	JA	JA	KANSKE	KANSKE	KANSKE	JA
Vänsterpartiet har föreslagit en utredning om nya bestämmelser kring hur SGI-beräkning ska göras för kulturföretagarna.	Regeringen har tillsatt en utredning, som ska presenteras i april 2023, för att se över reglerna för sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Syftet med översynen är att få till ett mer modernt system för ökad trygghet och förutsebarhet samt stärkt kvalitet i handläggningen. Vi avväntar utredningens förslag.	Se ovan. Den pågående utredningen om SGI var oerhört viktig att den kom till stånd. Det är viktigt att inte summan som kommer den enskilde konstnären till del minskar som en följd av en sådan reform. Anslagen till stipendierna bör därför ses över.	Centerpartiet har krävt att regelverket för sjukpenninggrundande inkomst görs om och grundas på historiska inkomster, något som nu också föreslagits av utredningen "Ett förbättrat trygghetssystem för företagare – enklare och mer förutsägbart", vilket också inkluderar stipendier.	Många personer, bland dem konstnärer, har yrkesliv som ser markant annorlunda ut idag än när stora delar av våra socialförsäkringssystem utvecklades. Vi i Liberalerna arbetar för att systemen alltid ska följa med individen och hans förutsättningar. Sjukpenningen ska vara överhoppningsbar i högre utsträckning än idag, så man kan behålla tidigare ersättning.	Utredningen som nämns ovan ska även se över behovet av att utöka SGI-skyddet för konstnärliga stipendier.	Se svar ovan	Ja, eftersom stipendier är en betydande del av konstnärers inkomst.

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	NEJ	JA	KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	NEJ
<p>Under pandemin tyckte vi att vissa mindre insatser i företaget skulle vara tillåtna utan att arbetslöshetsersättningen skulle äventyras. Vänsterpartiet har också föreslagit att regeringen bör utreda hur ensamföretag ska kunna få ett skydd som är mer likt det anställda har vid arbetslöshet.</p>	<p>Under pandemin gjordes tillfälliga förändringar på det här området, men det är inte tänkt att a-kassan ska vara en sidoinkomst för aktiva företag</p> <p>På ett övergripande plan anser vi dock att det behövs en a-kassa som är bättre utformad utifrån dagens arbetsmarknad. Därför arbetar den socialdemokratiska regeringen med förslag på hur fler kan få ersättning från a-kassan och hur fler ska få incitament att bli medlem. Arbetslöshetsförsäkringen behöver ge trygghet även till dem som inte har tillsvidareanställningar, såsom egenföretagare och visstidsanställda.</p>	<p>Se ovan. Vi vill som ett minimum permanenta de tillfälliga regler som genomfördes under pandemin när det gäller möjligheten för konstnärer att lägga sin firma vilande och ändå få rätt till A-kassa.</p>	<p>Vi vill att företagare ska ha samma rätt till trygghetssystemen som anställda har. A-kassan ska vara en omställningsförsäkring som ger stöd när människor är mellan jobb. Sen ser vi gärna ett något mer flexibelt system som t.ex vid tillämpningen av "när ett företag ska anses vilande" och att man inte ska behöva stänga ner sin hemsida för att kvalificera sig till A-kassan under en period och att gränsen från 5 år ändras till 3 år. Vi förespråkar inte ett system där deltidsstämpling är norm men under vissa omständigheter ska det kunna gå att förena bisyssla med a-kassa.</p>	<p>Det är viktigt att man faktiskt inte bedriver företagande under tiden man får A-kassa, annars kan systemet utnyttjas. Däremot finns det rapporter om att man inte ens får behålla sin hemsida, eller mejla med tidigare kunder. Det är orimligt, man ska inte behöva tvätta bort att ens företag någonsin existerat.</p>	<p>För att få a-kassa om man har enskild firma måste man lägga företaget vilande och inte ha någon verksamhet igång. Denna ordning kan behöva ses över så att det inte slår fel och begränsar möjligheten till jobb. KD vill även ha en allmän och obligatorisk a-kassa. I väntan på en obligatorisk a-kassa vill vi att avgiften till a-kassan ska vara avdragsgill upp till 25 procent, för att stimulera fler att gå med i en a-kassa.</p>	<p>A-kassan är en omställningsförsäkring mellan två arbeten och ska inte vara en utfyllnad för företag som inte är bärkraftiga. Företag ska därför som princip läggas vilande för att A-kassan ska kunna nyttjas. Men vid exceptionella omständigheter, som under pandemin, kan det finnas skäl att göra undantag för att underlätta för företagare att överbrygga tillfälliga problem.</p>	<p>Det är ingen fråga som vi har tagit ställning till i nuläget.</p>

Kultur för unga

21

Ska minst ett estetiskt ämne vara obligatoriskt på gymnasiet?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	JA	JA	NEJ	JA	NEJ	KANSKE	NEJ
Vänsterpartiet vill att estetiska ämnen bör återinföras på samtliga gymnasieprogram.	Ja, S lade med stöd av MP och V 2018 en proposition med förslag om att återinföra estetiskt ämne på alla gymnasieprogram. Detta var M, L, C, KD och SD emot. Förslaget gick alltså inte igenom. Tyvärr saknas fortfarande stöd för detta i riksdagen.	Alla gymnasieelever, oavsett vilket program man går, ska ha möjlighet att utveckla sina kreativa förmågor och möta konst och kultur. Vi beklagar att den tidigare alliansregeringen tog bort estetiska ämnen på alla gymnasieprogram och vill återinföra detta.	Vi anser inte att estetiska ämnen ska vara obligatoriska i gymnasiet. Däremot ska de alltid kunna erbjudas till dem som vill läsa det inom ramen för individuella val. Dessutom anser vi att Ska-panden skola på sikt även ska gälla gymnasiet.	De estetiska ämnena är redan obligatoriska i grundskolan. Kunskapsutveckling handlar om möjligheten till utbildning av hög kvalitet men också om hur utbildnings- och forskningsinstitutioner interagerar med det omgivande samhället. Viktigt är också att arbetsgivare ger möjlighet till fortbildning.	Vi har inget sådant förslag.	Moderaterna har föreslagit en översyn av timplaner, kurs och ämnesplaner.	Gymnasieskolans huvudsakliga uppgift är att förbereda för högre utbildning och arbete. Vi anser att nuvarande ordning där estetiskt ämne kan väljas till är bra.

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	JA	NEJ	KANSKE	NEJ	NEJ	NEJ
Vänsterpartiet sympatiserar med intentionen men vet också att många kulturskolor idag har det kämpigt och behöver mer resurser innan mer krav kan läggas på dom och i mindre kommuner är det svårt att erbjuda ett brett utbud.	Vilka ämnen som ska erbjudas inom kulturskolorna bör vara upp till den enskilda skolan att avgöra. Vi ser gärna att kulturskolorna erbjuder en mångfald av konstnärliga uttrycksformer.	Vi vill stärka kulturskolan. Den nationella politiken för kulturskolan med riksdagsantagna mål, satsning på lärare och det statliga kulturskolestödet var viktiga steg. Nu vill vi gå vidare. Vi vill stärka och permanenta kulturskolestödet samt inrätta en kulturskolelag för att säkra ökad kvalitet och breddat utbud i kulturskolan. Den ökade kulturella och konstnärliga bildning som kulturskolan bidrar till är en tillgång för samhället som helhet och varje enskild elev som får upptäcka och utveckla sina skapande förmågor.	Vi ser positivt på kulturskolans möjlighet att erbjuda en bredd av kurser. Dock ser möjligheterna för kulturskolan olika ut på olika platser och därför måste verksamheten kunna anpassas efter detta.	Kulturskolan är en viktig verksamhet för att ge barn och unga möjlighet att tillägna sig kulturella färdigheter. Kvaliteten inom kulturskolan är mycket skiftande mellan olika kommuner. De skattemedel som investeras i verksamheten ska komma många barn och ungdomar till godo och man bör arbeta för att nå fler elever utan att ge avkall på kvalitetskraven i undervisningen. Det Liberalerna har tagit ställning för är ett förslag om att inrätta ett nationellt kunskapscentrum för musik- och kulturskolan. Ett sådant centrum bör bland annat ha till uppgift att samla fakta, forskning och erfarenheter samt sprida detta till musik- och kulturskolor runt om i landet.	Vi har inget sådant förslag.	Kulturskolornas verksamhet är en kommunal angelägenhet. Det är mycket positivt med en bredd av verksamheter men moderaterna vill inte överpröva det kommunala självstyret med tvingande krav i denna del.	Kulturskolan är en kommunal angelägenhet. Således är det upp till varje kommun att avgöra kulturskolornas innehåll.